

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ
ЧЕРКАСЬКИЙ ІНСТИТУТ ПОЖЕЖНОЇ БЕЗПЕКИ ІМЕНІ ГЕРОЇВ ЧОРНОБИЛЯ

ФАКУЛЬТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ

КАФЕДРА УПРАВЛІННЯ У СФЕРІ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ЕКОНОМІКА ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ»**

професійна обов'язкова компонента

за освітньо-професійною програмою «Цивільний захист»
підготовки за другим (магістерським) рівнем вищої освіти
у галузі знань 26 «Цивільна безпека»
за спеціальністю 263 «Цивільна безпека»

Рекомендовано кафедрою управління у
сфері цивільного захисту на 2023-24
навчальний рік. Протокол від 28 серпня
2023 року № 1.

Силабус розроблено згідно робочої програми навчальної дисципліни
«Економіка цивільного захисту».

2023 рік

Загальна інформація про дисципліну

Анотація дисципліни

Знання отримані під час вивчення навчальної дисципліни «Економіка цивільного захисту» спрямовані на формування у здобувачів вищої освіти наукового економічного мислення, необхідного для їхньої подальшої професійної діяльності в умовах ринкової економіки, для раціонального вибору та обґрунтування заходів у сфері цивільного захисту, проведення техніко-економічного аналізу ефективності заходів цивільного захисту, прийняття обґрунтованих рішень з приводу організації фінансового та матеріального забезпечення органів та підрозділів ДСНС.

Даний курс передбачає теоретичне і практичне оволодіння основними напрямками економічної політики держави та особливостями її реалізації в органах та підрозділах ДСНС, методами оцінки соціально-економічної ефективності заходів цивільного захисту, основами фінансового та матеріального забезпечення діяльності органів і підрозділів ДСНС.

Відмінною особливістю даного курсу є те, що здобувачі здатні здійснити аналіз забезпеченості підрозділу ресурсами, їх стан і склад, та ефективність їх використання, оцінювати можливості та доцільність залучення фінансових та матеріальних резервів України, раціонально використовувати бюджетні кошти та власні надходження підрозділів ДСНС України, визначати матеріальні втрати від надзвичайних ситуацій.

Інформація про науково-педагогічного працівника

Загальна інформація	Кришталь Тетяна Миколаївна, завідувач кафедри управління у сфері цивільного захисту доктор економічних наук, професор
Контактна інформація	м. Черкаси, вул. Онопрієнка, 8, кабінет № 231.
E-mail	kryshtal_tetiana@chipb.org.in
Наукові інтереси	удосконалення системи організаційно-управлінських та економіко-правових відносин в діяльності органів і підрозділів цивільного захисту; регіональна економіка
Професійні здібності	інноваційний підхід до розвитку професійних знань та навичок, постійне самовдосконалення, значний досвід науково-педагогічної роботи, педагогічний такт, здатність пов'язати навчальний предмет з професійною діяльністю
Наукова діяльність за освітнім компонентом	Доктор економічних наук за спеціальністю 08.00.05 – розвиток продуктивних сил і регіональна економіка; вчене звання професор присвоєно за кафедрою управління у сфері

	<p>цивільного захисту. Автор та співавтор 5 монографій, понад 115 наукових фахових публікацій у вітчизняних та міжнародних виданнях.</p> <p>Профіль в Orsid: ORCID: 0000-0002-9715-2689</p> <p>Профіль у Google Scholar: https://scholar.google.com.ua/citations?user=cjCSmJkA AAAJ&hl=uk</p>
--	---

Час та місце проведення занять з навчальної дисципліни

Аудиторні заняття з навчальної дисципліни проводяться згідно затвердженого розкладу. Електронний варіант розкладу розміщується на сайті Інституту (<https://chipb.dsns.gov.ua/> p).

Консультації з навчальної дисципліни проводяться протягом семестру згідно графіку консультацій з 15.00 до 16.00 в аудиторії № 129. В разі додаткової потреби здобувача в консультації час погоджується з викладачем.

Мета вивчення дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Економіка цивільного захисту» є: формування у здобувачів вищої освіти комплексу теоретичних знань, вмінь та навичок щодо економічних процесів, що відбуваються в системі ДСНС і пов'язані з використанням ресурсів для реалізації державної політики у сфері цивільного захисту, формування умінь і навичок для обґрунтування економічно ефективних управлінських рішень щодо раціонального використання матеріальних, трудових та фінансових ресурсів у сфері забезпечення цивільного захисту.

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Форма здобуття освіти	
	очна (денна)	заочна (дистанційна)
Статус дисципліни	професійно обов'язкова	професійно обов'язкова
Навчальний рік	1-й	1-й
Семестр	1-й	1/2-й
Обсяг дисципліни:		
- в кредитах ЄКТС	3	3
- кількість модулів	1	1
- загальна кількість годин	90	90
Розподіл часу за навчальним планом:		
- лекції (годин)	20	8
- практичні заняття (годин)	-	-
- семінарські заняття (годин)	20	2
- лабораторні заняття (годин)	-	-
- курсовий проект (робота) (годин)	-	-
- інші види занять (годин)	-	-
- самостійна робота (годин)	44	74
-індивідуальні завдання (науково-дослідне) (годин)	6	6
Форма підсумкового контролю		
(диференційований залік, екзамен)	екзамен	екзамен

Передумови для вивчення дисципліни

Вивчення навчальної дисципліни вимагає знань таких компонент: ОК 1. Теорія прийняття управлінських рішень, ОК03 «Організація досліджень у сфері професійної діяльності», ОК 10. Державна система цивільного захисту.

Результати навчання та компетентності з дисципліни

Відповідно до освітньої програми «Цивільний захист» вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити:

- досягнення здобувачами вищої освіти таких результатів навчання

Результати навчання	РН
Застосовувати спеціалізовані концептуальні знання, що включають сучасні наукові здобутки для розв'язання наукових і прикладних задач у сфері цивільної безпеки.	РН01
Розробляти і реалізовувати соціально-значущі проекти у сфері цивільної безпеки та дотичні до неї міждисциплінарні проекти з урахуванням соціальних, економічних, технічних та правових аспектів.	РН04
Здійснювати техніко-економічні розрахунки заходів у сфері професійної діяльності.	РН08
Приймати ефективні рішення у складних непередбачуваних умовах, визначати цілі та завдання, аналізувати і порівнювати альтернативи, оцінювати ресурси	РН16

- формування у здобувачів вищої освіти наступних компетентностей:

Програмні компетентності	К
Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.	К01
Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.	К04
Здатність до проведення техніко-економічного аналізу, оцінювання ризиків, комплексного обґрунтування проектів, планів, рішень, їх реалізації у сфері цивільної безпеки.	К10
Здатність до створення і реалізації інноваційних продуктів і заходів у сфері професійної діяльності.	К12

Програма навчальної дисципліни

Теми навчальної дисципліни

МОДУЛЬ 1. Теоретико-методологічні засади економіки цивільного захисту

Тема № 1. Економіка та цивільний захист. Національне багатство України як об'єкт захисту від НС.

Сутнісні характеристики економіки. Показники національної економіки.

Поняття і структура національного багатства як головного об'єкта

охорони від надзвичайних ситуацій. Виробнича та невиробнича сфери суспільного господарства. Місце і значення органів і підрозділів ЦЗ в суспільному господарстві.

Сутність, предмет і завдання економіки ЦЗ. Основні принципи та функції економіки ЦЗ. Необхідність економічних знань у сфері цивільного захисту.

Тема № 2. Організація фінансового забезпечення діяльності органів та підрозділів ДСНС.

Сутність та види фінансів. Фінансова система України.

Фінансове забезпечення служби цивільного захисту як невід'ємна частина державної діяльності щодо охорони життя та здоров'я людей, національного багатства і навколишнього природного середовища. Принципи та організація фінансового забезпечення органів та підрозділів ЦЗ. Аналіз кошторисно-бюджетного фінансування. Аналіз джерел фінансування органів та підрозділів ЦЗ.

Поняття фінансового аналізу. Аналіз фінансового стану бюджетної організації. Показники результативності діяльності бюджетних установ.

Тема № 3. Аналіз створення та використання резервного фонду для запобігання і ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій.

Поняття резервного фонду, його структура.

Види матеріальних резервів, що використовуються для запобігання ліквідації надзвичайних ситуацій техногенного і природного характеру та їх наслідків. Порядок створення та використання матеріальних резервів.

Створення та функціонування резервного фонду бюджету та резервного фонду Кабінету Міністрів України. Умови виділення коштів з резервного фонду бюджету та з Резервного фонду Кабінету Міністрів України. Порядок подання та розгляду звернень про виділення коштів з резервного фонду бюджету.

Тема № 4. Економічні засади надання платних послуг підрозділами ДСНС. Організація публічних закупівель.

Поняття позабюджетної діяльності бюджетних установ. Власні надходження бюджетних установ, кошти спеціального фонду.

Умови обслуговування об'єктів на договірних засадах державними АРС. Аналіз додаткових платних послуг, які надаються аварійно-рятувальними службами. Надання платних послуг підрозділами ДСНС. Порядок внесення і використання коштів, отриманих від сплати за платні послуги.

Платні послуги в освітній діяльності. Вартість послуг, пов'язаних з навчанням громадян в системі закладів освіти ДСНС України.

Публічні закупівлі. Договір про закупівлю. Особливості здійснення закупівель ДСНС.

Тема № 5. Аналіз грошового забезпечення особового складу служби цивільного захисту.

Поняття. «заробітна плата», оплата праці в бюджетних установах. Аналіз тарифної системи оплати праці.

Система оплати праці персоналу ДСНС України. Структура грошового забезпечення особового складу органів і підрозділів ЦЗ. Умови та порядок виплати грошового забезпечення. Порядок і умови виплати надбавок та доплат особам рядового і начальницького складу органів і підрозділів цивільного захисту. Особливості преміювання осіб рядового і начальницького складу в системі ДСНС України.

Тема № 6. Аналіз гарантій соціального захисту особового складу органів і підрозділів цивільного захисту.

Загальні засади соціального захисту громадян України. Поняття соціальних гарантій та соціальних стандартів.

Право на соціальний захист співробітників органів та підрозділів служби цивільного захисту. Аналіз складових соціального захисту. Пенсійне забезпечення осіб рядового і начальницького складу в системі ДСНС України. Види та умови надання матеріальної та фінансової допомоги особовому складу органів і підрозділів ЦЗ. Медичне та санаторно-курортне забезпечення особового складу органів і підрозділів цивільного захисту.

Тема № 7. Аналіз забезпеченості підрозділів основними та оборотними фондами й ефективності їх використання.

Поняття бухгалтерський облік та його завдання в бюджетних установах. Методи бухгалтерського обліку.

Фонди державного підприємства. Їх структура. Виробничі та невиробничі основні фонди. Відмінності між основними та оборотними фондами. Оборотні засоби та їх класифікація. Вартісна оцінка основних фондів. Поняття знос і амортизація основних фондів. Фізичний і моральний знос. Аналіз структури і динаміки основних фондів.

Облік і списання матеріальних цінностей в системі ДСНС.

Тема № 8. Аналіз ефективності використання матеріальних ресурсів підрозділів цивільного захисту.

Основні складові матеріально-технічного забезпечення. Коефіцієнт використання матеріалів. Матеріаловіддача та матеріаломісткість.

Оцінка матеріально-технічного постачання. Порядок розрахунку потреби в матеріальних ресурсах. Шляхи забезпечення матеріальними ресурсами.

Завдання, об'єкти та етапи аналізу використання матеріальних

ресурсів. методики аналізу матеріальних ресурсів. Система показників для виміру ефективності використання матеріальних ресурсів.

Тема № 9. Збитки від надзвичайних ситуацій та методи їх визначення.

Поняття та види збитків. Класифікація збитків від наслідків надзвичайних ситуацій природного і техногенного характеру.

Розрахунок збитків від різних видів наслідків надзвичайних ситуацій природного і техногенного характеру.

Збитки від пожеж, знищені та пошкоджені матеріальні цінності. Визначення прямих та побічних збитків від пожеж.

Аналіз економічних наслідків надзвичайних ситуацій.

Тема № 10. Економічна ефективність здійснення основних заходів у сфері цивільного захисту.

Поняття економічної ефективності. Показники економічної ефективності та їх аналіз.

Ефективність використання матеріальних, трудових і фінансових ресурсів, необхідних для забезпечення діяльності підрозділів ДСНС. Оцінка економічної ефективності заходів цивільного захисту.

Модульна контрольна робота за модулем 1

Екзамен

Розподіл дисципліни у годинах за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять (очна (денна, вечірня) форма):

Назви модулів та тем	Кількість годин за формами навчання						
	усього	у тому числі					
		лекції	семінарські заняття	практичні заняття	лабораторні заняття (інші види занять)	самостійна робота	Поточний контроль
1- й семестр							
Модуль 1 Теоретико-методологічні засади економіки цивільного захисту							
Тема 1	9	2	2	-	-	5	-
Тема 2	9	2	2	-	-	5	-
Тема 3	9	2	2	-	-	5	-
Тема 4	9	2	2	-	-	5	-
Тема 5	9	2	2	-	-	5	-
Тема 6	9	2	2	-	-	5	-
Тема 7	9	2	2	-	-	5	-
Тема 8	9	2	2	-	-	5	-
Тема 9	9	2	2	-	-	5	-
Тема 10	7	2	-	-	-	5	-
Підсумкова модульна (контрольна) робота	2	-	2	-	-	-	-
Разом за модулем 1	90	20	20	-	-	50	-

Розподіл дисципліни у годинах за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять (заочна (дистанційна) форма):

Назви модулів та тем	Кількість годин за формами навчання						
	усього	у тому числі					
		лекції	семінарські заняття	практичні заняття	лабораторні заняття (інші види занять)	самостійна робота	Поточний контроль
3-й семестр							
Модуль 1 Теоретико-методологічні засади економіки цивільного захисту							
Тема 1	8	2	-	-	-	6	-
Тема 2	8	1	-	-	-	7	-
Тема 3	8	1	-	-	-	7	-
Тема 4	9	2	-	-	-	7	-
Тема 5	8	-	1	-	-	7	-
Тема 6	8	-	1	-	-	7	-
Тема 7	9	1	-	-	-	8	-
Тема 8	8	1	-	-	-	7	-
Тема 9	9	-	-	-	-	9	-
Тема 10	9	-	-	-	-	9	-
Підсумкова модульна (контрольна) робота	6	-		-	-	6	-
Разом за модулем 1	90	8	2	-	-	80	-

Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми лекції	Кількість годин
1.	Лекція 1. Економіка та цивільний захист. Національне багатство України як об'єкт захисту від НС. 1. Економіка як наукова дисципліна. 2. Поняття і структура національного багатства. 3. Сутність, предмет і завдання економіки ЦЗ. Необхідність економічних знань в сфері цивільного захисту.	2
2.	Лекція 2. Організація фінансового забезпечення діяльності органів та підрозділів ДСНС. 1. Сутність та види фінансів. Зміст фінансового аналізу. 2. Принципи і порядок фінансування органів і підрозділів ДСНС України. 3. Аналіз джерел фінансування органів і підрозділів ДСНС України та заходів ЦЗ.	2
3.	Лекція 3. Аналіз створення та використання резервного фонду для запобігання і ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій. 1. Поняття резервного фонду, його структура. 2. Створення і використання матеріальних резервів для запобігання, ліквідації надзвичайних ситуацій та їх наслідків. 3. Напрями та умови використання коштів резервного фонду бюджету. 4. Загальні відомості про резервний фонд Кабінету Міністрів України.	2
4.	Лекція 4. Економічні засади надання платних послуг підрозділами ДСНС.	2

	<p>Організація публічних закупівель.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття позабюджетної діяльності. Власні надходження бюджетних установ. 2. Обслуговування об'єктів на договірних засадах АРС. 3. Надання платних послуг підрозділами ДСНС України. 4. Організації закупівельної діяльності. 	
5.	<p>Лекція 5. Аналіз грошового забезпечення особового складу служби цивільного захисту.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Основні аспекти оплати праці в бюджетних установах. 2. Структура грошового забезпечення. 3. Умови надання та порядок виплати грошового забезпечення. 	2
6.	<p>Лекція 6. Аналіз гарантій соціального захисту особового складу органів і підрозділів цивільного захисту.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Загальні засади соціального захисту особового складу органів і підрозділів цивільного захисту 2. Державна фінансова й матеріальна допомога особовому складу органів і підрозділів цивільного захисту 3. Пенсійне забезпечення особового складу органів і підрозділів цивільного захисту 4. Медичне забезпечення особового складу органів і підрозділів цивільного захисту 	2
7.	<p>Лекція 7. Аналіз забезпеченості підрозділів основними та оборотними фондами й ефективності їх використання.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття та завдання бухгалтерського обліку в системі ДСНС. 2. Основні та оборотні фонди. 3. Оцінка та аналіз основних фондів. Облік основних засобів. 4. Знос і амортизація основних фондів. 	2
8.	<p>Лекція 8. Аналіз ефективності використання матеріальних ресурсів підрозділів цивільного захисту.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття та склад матеріальних ресурсів. 2. Матеріально-технічне забезпечення підрозділів цивільного захисту. 3. Завдання, об'єкти та етапи аналізу використання матеріальних ресурсів. 4. Система показників використання матеріальних ресурсів. 	2
9.	<p>Лекція 9. Збитки від надзвичайних ситуацій та методи їх визначення.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття та класифікація збитків від наслідків надзвичайних ситуацій природного і техногенного характеру. 2. Розрахунок збитків від різних видів наслідків надзвичайних ситуацій природного і техногенного характеру. 3. Збитки від пожеж та їх розрахунок. 	2
10.	<p>Лекція 10. Економічна ефективність здійснення основних заходів у сфері цивільного захисту.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність економічної ефективності та її показники. 2. Оцінка економічної ефективності заходів щодо запобігання та ліквідації надзвичайних ситуацій. 	2
Всього:		20

Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Семінар 1. Економічні відносини та цивільний захист.	2

2.	Семінар 2. Аналіз фінансового забезпечення діяльності органів та підрозділів ДСНС.	2
3.	Семінар 3. Порядок створення та використання матеріальних та фінансових резервів для запобігання і ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій.	2
4.	Семінар 4. Організація надання платних послуг в органах та підрозділах цивільного захисту Економічні засади здійснення публічних закупівель.	2
5.	Семінар 5. Структура грошового забезпечення особового складу служби цивільного захисту.	2
6.	Семінар 6. Організація соціального захисту особового складу служби цивільного захисту.	2
7.	Семінар 7. Аналіз обліку та використання основних та оборотних фондів підрозділу.	2
8.	Семінар 8. Організація матеріально-технічного забезпечення органів та підрозділів ДСНС.	2
9.	Семінар 9. Розрахунок збитків від різних видів надзвичайних ситуацій.	2
10.	Семінар 10. Модульна контрольна робота.	2
Всього:		20

Індивідуальні завдання (орієнтовна тематика індивідуальних завдань)

Індивідуальні завдання можуть виконуватись здобувачами як під час семінарських занять, так і під час самостійної роботи. Формами виконання індивідуальних завдань є: написання рефератів, розробка презентацій, виконання домашньої контрольної роботи, підготовка результатів власних досліджень у формі тез доповідей та участь в науково-практичних конференціях, семінарах, круглих столах.

Орієнтовна тематика індивідуальних завдань

№ п/п	Назва теми
1.	Капітальні вкладення в цивільний захист.
2.	Формування вартості платних послуг у сфері цивільного захисту.
3.	Облік основних засобів підрозділів цивільного захисту.
4.	Знос (амортизація) та вибуття основних засобів з підрозділу цивільного захисту.
5.	Ефективність використання матеріальних ресурсів підрозділів цивільного захисту.
6.	Аналіз ефективності використання трудових ресурсів органів і підрозділів цивільного захисту.
7.	Аналіз економічних наслідків НС природного характеру.
8.	Аналіз економічних наслідків НС техногенного характеру.
9.	Аналіз збитків від пожеж та їх розрахунок.
10.	Реалізація гарантій соціального захисту особового складу органів і підрозділів цивільного захисту.

Форми та методи навчання і викладання

Вивчення навчальної дисципліни реалізується в таких формах: навчальні заняття: лекції та семінарські заняття, виконання індивідуальних завдань, консультації, контрольні заходи, самостійна робота.

В навчальній дисципліні використовуються такі методи навчання і викладання:

- методи навчання за джерелами набуття знань: словесні методи навчання (лекція, пояснення, бесіда); наочні методи навчання (ілюстрація, демонстрація, спостереження);
- методи навчання за характером логіки пізнання: аналітичний; синтетичний; індуктивний; дедуктивний;
- методи навчання за рівнем самостійної розумової діяльності тих, хто навчається: проблемний виклад; частково-пошуковий; дослідницький;
- інноваційні методи навчання: робота з навчально-методичною літературою; інтерактивні методи; методи організації навчального процесу, що формують соціальні навички;
 - науково-дослідна робота;
 - самостійна робота.

Оцінювання освітніх досягнень здобувачів вищої освіти

Засоби оцінювання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є: повсякденне спостереження за навчальною роботою здобувача вищої освіти, опитування та дискусійні обговорення кожного семінарського заняття, стандартизовані тести, виконання індивідуального завдання та модульної контрольної роботи, презентації результатів виконаних завдань та досліджень, виступи на наукових заходах, екзамен.

Критерії оцінювання

Оцінювання рівня освітніх досягнень здобувачів за освітніми компонентами здійснюється за 100-бальною шкалою.

Таблиця відповідності результатів оцінювання знань з навчальної дисципліни за різними шкалами

За 100-бальною шкалою, що використовується в НУЦЗ України	За рейтинговою шкалою (ЄКТС)	За 4-бальною шкалою
90–100	A	відмінно
80–89	B	добре
65–79	C	
55–64	D	задовільно
50–54	E	
35–49	FX	незадовільно
0–34	F	

Форми поточного та підсумкового контролю

Поточний контроль результатів навчання здобувачів вищої освіти проводиться у формі індивідуального опитування, проведення термінологічних диктантів, виконання письмових завдань, аналізу проблемних ситуацій, виконання тестових завдань, модульної контрольної роботи.

Підсумковий контроль проводиться у формі екзамену.

Розподіл та накопичення балів, які отримують здобувачі, за видами навчальних занять та контрольними заходами з дисципліни

Денна форма навчання

Види навчальних занять		Кількість навчальних занять	Максимальний бал за вид навчального заняття	Сумарна максимальна кількість балів за видами навчальних занять
I. Поточний контроль				
Модуль 1	лекції	10	-	-
	семінарські заняття	9	5	45
	модульна робота	1	15	15
Разом за модуль 1				60
Індивідуальні завдання (науково-дослідне)				10
Разом за поточний контроль				70
II. Підсумковий контроль (екзамен)				30
Разом за всі види навчальних занять та контрольні заходи				100

Заочна форма навчання

Види навчальних занять		Кількість навчальних занять	Максимальний бал за вид навчального заняття	Сумарна максимальна кількість балів за видами навчальних занять
I. Поточний контроль				
Модуль 1	лекції	4	-	-
	семінарські заняття	1	20	20
	контрольна робота	1	50	50
Разом за модуль 1				70
Разом за поточний контроль				70
II. Підсумковий контроль (екзамен)				30
Разом за всі види навчальних занять та контрольні заходи				100

Поточний контроль (денна форма навчання)

Критерії поточного оцінювання знань здобувачів на семінарському занятті:

Поточний контроль проводиться на кожному семінарському занятті та за результатами виконання завдань самостійної роботи. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти із зазначеної теми (у тому числі, самостійно опрацьованого матеріалу) та набутих практичних навичок під час виконання завдань.

Викладачем оцінюється повнота розкриття питання, цілісність, системність, логічна послідовність, вміння формулювати висновки, використання основної та додаткової літератури.

Критерії поточного оцінювання знань здобувачів вищої освіти (денна форма навчання)

Усний виступ та виконання письмового завдання, тестування	Критерії оцінювання
5	В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі тестові завдання.
4	Достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обгрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість тестових завдань.
2-3	Частково володіє навчальним матеріалом не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки. Правильно вирішив окремі тестові завдання. У разі не дотримання правил академічної доброчесності.
1-0	Не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань. Не вирішив жодного тестового завдання. У разі не дотримання правил академічної доброчесності.

Доповнення виступу:

1 бал – отримують здобувачі вищої освіти, які глибоко володіють матеріалом, чітко визначили його зміст; зробили глибокий системний аналіз змісту виступу, виявили нові ідеї та положення, що не були розглянуті, але суттєво впливають на зміст доповіді, надали власні аргументи щодо основних положень даної теми.

Суттєві запитання до доповідачів:

1 бал - отримують здобувачі вищої освіти, які своїм запитанням до виступаючого суттєво і конструктивно можуть доповнити хід обговорення теми.

Бали отримані здобувачем вищої освіти за результатами поточного контролю з дисципліни викладач оголошує в кінці кожного семінарського заняття та виставляє в Журнал обліку роботи академічної групи.

Сумарна кількість отриманих балів з кожного виду навчальної діяльності здобувача вищої освіти за різними формами поточного контролю виставляється викладачем у Журнал обліку роботи академічної групи.

Сума балів, яку накопичив здобувач вищої освіти в результаті поточного навчання є складовою загальної підсумкової оцінки з дисципліни відповідно до виду підсумкового контролю.

Максимальна кількість балів за поточний контроль складає 70 балів.

Здобувачу, який не набрав прохідного мінімуму (35 балів) з навчальної дисципліни, за дозволом викладача, надається можливість здачі пройденого матеріалу для отримання необхідної кількості балів з поточного контролю шляхом виконання запланованих у силабусі завдань, які не були ним/нею попередньо виконані або були виконані незадовільно.

У разі невиконання здобувачем жодного із обов'язкових видів навчальної діяльності (робіт), зазначених у силабусі освітньої компоненти / навчальної дисципліни, його результат оцінюється у «0» балів. Здобувач не допускається до складання екзамену, якщо кількість балів, одержаних за поточний контроль протягом семестру становитиме менше 35 балів.

Модульний контроль (денна форма навчання)

Критерії оцінювання знань здобувачів під час виконання модульних контрольних робіт:

Модульний контроль проводиться після кожної логічно завершеної частини (змістового модуля) навчальної дисципліни у вигляді модульної контрольної роботи.

Підсумковий модульний контроль проводиться з метою визначення стану успішності здобувачів вищої освіти за період теоретичного навчання. Підсумковий модульний контроль знань здобувачів здійснюється через проведення аудиторних письмових контрольних робіт або комп'ютерного тестування.

Критерії підсумкового модульного оцінювання знань здобувачів (денна форма навчання)

Форми проведення модульного контролю, система та критерії оцінювання зазначаються у робочій програмі навчальної дисципліни та у даному документі.

При модульному контролі оцінюванню підлягають: розуміння та засвоєння певного матеріалу; вироблення навичок проведення розрахункових робіт; вміння вирішувати конкретні задачі та ситуаційні вправи, самостійно опрацювати тексти, здатність публічно чи письмово подати пройдений матеріал.

Письмова контрольна робота або тестування	Критерії оцінювання
13-15	В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань. Правильно вирішив усі тестові завдання.
8-12	Достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість тестових завдань.
5-7	В цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину тестових завдань.
4-6	Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності. Правильно вирішив менше 40% тестових завдань. У разі не дотримання правил академічної доброчесності.
0-3	Не володіє більшою частиною навчального матеріалу та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань. Допущено суттєві помилки. Правильно вирішив менше 30% тестових завдань. У разі не дотримання правил академічної доброчесності.

Сума балів, яку накопичив здобувач вищої освіти за результатами виконання модульних контрольних робіт є складовою загальної підсумкової оцінки з дисципліни відповідно до виду підсумкового контролю.

Результати модульного контролю виставляються викладачем у Журнал обліку роботи академічної групи.

Максимальна сумарна кількість балів за модульний контроль складає 15 балів.

Поточний контроль (заочна форма навчання).

Критерії поточного оцінювання знань здобувачів на семінарському занятті:

19-20 балів – завдання семінару виконане здобувачем в повному обсязі;

17-18 балів – робота виконана в повному обсязі, але допущені незначні помилки;

15-16 балів – обсяг виконаних завдань становить від 80% до 89% від загального обсягу;

12-14 балів – здобувач виконав роботу лише від 70% до 79% від загального обсягу;

10-11 балів – обсяг виконаної роботи становить від 50% до 69% від загального обсягу;

7-9 балів – виконана частина роботи складає від 40% до 49% від загального обсягу;

4-6 бали – складає від 20% до 39% від загального обсягу;

2-3 бали – обсяг виконаного завдання складає від 10% до 19% від загального обсягу чи не дотримано правил академічної доброчесності;

1 бал – в цілому обсяг виконаного завдання складає менше 10% від загального обсягу чи не дотримано правил академічної доброчесності;

0 балів – практичне завдання здобувачем не виконане чи не дотримано правил академічної доброчесності.

Контрольна робота (заочна форма навчання)

Викладачем оцінюється понятійний рівень здобувача, логічність та послідовність під час відповіді, самостійність мислення, впевненість в правоті своїх суджень, вміння виділяти головне, вміння встановлювати міжпредметні та внутрішньо-предметні зв'язки, вміння робити висновки, показувати перспективу розвитку ідеї або проблеми, відсоток унікальності та запозичення текстового документу (плагіат), уміння публічно чи письмово представити звітний матеріал.

Критерії оцінювання контрольна робота за підсумком її захисту (співбесіди):

50 балів – контрольна робота виконана в повному обсязі, здобувач повністю володіє навчальним матеріалом за темою завдання;

40 балів – робота виконана в обсязі до 90%, але допущені незначні помилки, здобувач володіє навчальним матеріалом;

30 балів – робота виконана в обсязі до 70% від загального обсягу, здобувач на достатнім рівні розуміє зміст навчального матеріалу але має деякі труднощі в поясненні окремих частин роботи;

10-20 балів – обсяг виконаних завдань по роботі становить до 50% від загального обсягу, здобувач допускає суттєві помилки у відповіді на питання за темою роботи чи не дотримано правил академічної доброчесності;

9-0 балів – здобувач виконав роботу менше ніж на 40% від загального обсягу або робота виконана не по варіанту чи не дотримано правил академічної доброчесності.

Індивідуальні завдання (науково-дослідне) (денна форма навчання)

Критерії оцінювання індивідуальних завдань.

Індивідуальне завдання є додатковою частиною самостійної роботи студента над навчальною дисципліною. Творча (евристична), наближена до наукового осмислення і узагальнення робота можлива лише як результат організації самостійного навчання з обов'язковою присутністю в ній цілей дослідження та їх досягнення за допомогою ефективних технологічних схем самоосвіти. Крім того, така робота повинна бути індивідуалізованою, з врахуванням рівня творчих можливостей студента, його навчальних здобутків, інтересів, навчальної активності тощо. Індивідуальні завдання виконують студенти самостійно під керівництвом викладача. Як правило, індивідуальні завдання виконуються окремо кожним студентом. Завдання можуть мати комплексний характер і тоді до їх виконання можуть залучатися кілька студентів.

Проводиться у формі реферату, презентації, тез доповідей на конференції та впливає на формування фахових компетентностей здобувача.

Викладачем оцінюється понятійний рівень здобувача, логічність та послідовність під час підготовки індивідуального завдання, самостійність мислення, впевненість в правоті своїх суджень, вміння виділяти головне, вміння встановлювати міжпредметні та внутрішньодисциплінарні зв'язки, вміння робити висновки, показувати перспективу розвитку ідеї або проблеми, уміння публічно чи письмово представити звітний матеріал.

«9-10» балів – повна, розгорнута відповідь на питання дослідного та творчого характеру, обґрунтована власна точка зору (алгоритм вирішення проблемних ситуацій, розробка плану дій, пакету заходів, моделювання тощо).

«6-8» бали – недосить повна відповідь, недостатня аргументованість на питання дослідного та творчого характеру.

4-5 – завдання виконано частково, неповні відповіді на запитання, з порушенням термінів або вимог.

«3» бали – допущено грубі помилки при висвітленні теоретичного матеріалу, недостатньо змістовний матеріал, відсутність власного бачення вирішення проблеми чи не дотримано правил академічної доброчесності.

«2-0» бали – часткове виконання завдання, не розкрито тему, не дотримано правил академічної доброчесності.

Підсумковий контроль (денна та заочна форма навчання)

Підсумковий контроль успішності проводиться з метою оцінки результатів навчання на завершальному етапі, проводиться у формі екзамену.

Кожен екзаменаційний білет складається з трьох завдань (питань). Відповіді повинні обґрунтовуватись з посиланням на існуючу нормативно – правову базу, практику діяльності суб'єктів забезпечення цивільного захисту та максимально повно розкривати зміст питань.

Підсумковий контроль може проводитись в письмовій та/або в усній формі, а також з застосуванням засобів електронного зв'язку за умов ідентифікації здобувача вищої освіти.

Знання оцінюються в діапазоні від 0 до 30 балів.

Критерії оцінювання знань здобувачів на екзамені:

Бали	Критерії оцінювання
25-30	Здобувач вищої освіти в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі завдання підсумкового контролю. Брав участь в олімпіадах, конкурсах, конференціях.
20-24	Здобувач вищої освіти достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість завдань підсумкового контролю.
15-19	Здобувач вищої освіти в цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину завдань підсумкового контролю.
8-14	Здобувач вищої освіти не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності. Правильно вирішив меншість завдань підсумкового контролю.
0-7	Здобувач вищої освіти частково володіє навчальним матеріалом не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки. Правильно вирішив окремі завдання підсумкового контролю. Не дотримано правил академічної доброчесності.

Підсумкова оцінка з дисципліни розраховується як сума балів отриманих за результатами поточного, модульного та підсумкового контролю.

Перелік теоретичних питань для підготовки до екзамену:

1. Охарактеризуйте національне багатство країни, як головний об'єкт охорони від надзвичайних ситуацій.
2. Структура національного багатства.
3. Визначте критерії класифікації надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру за їх рівнями.
4. Охарактеризуйте економіку як наукову дисципліну.
5. Визначте предмет курсу «Економіка ЦЗ», його мету, завдання та функції.
6. Поняття та структура національної економіки.
7. Обґрунтуйте принципи і порядок фінансування органів і підрозділів ЦЗ.
8. Сутність і види фінансів.
9. Зміст фінансового аналізу, його предмет та напрямки.
10. Розпорядники бюджетних коштів, їх завдання та види в системі ДСНС.
11. Дайте визначення поняттю «кошторис» та назвіть його складові.
12. Види кошторисів у системі ДСНС України.
13. Проаналізуйте джерела фінансування служби цивільного захисту.
14. Розкрийте відмінності фінансування заходів щодо запобігання виникнення та ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій залежно від їх рівня.
15. Поняття резервного фонду, його структура.
16. Охарактеризуйте структуру державного матеріального резерву.
17. Види матеріальних резервів, що використовуються для запобігання ліквідації надзвичайних ситуацій техногенного, природного характеру та їх наслідків.
18. Підготовка та прийняття рішення про виділення коштів з резервного фонду бюджету.
19. Напрями та умови використання коштів з резервного фонду державного та місцевого бюджету.
20. Призначення резервного фонду КМУ та порядок використання його коштів.
21. Опишіть алгоритм подання та розгляду звернень про виділення коштів з резервного фонду бюджету.
22. Визначте поняття «заробітна плата» та обґрунтуйте її структуру.
23. Структура грошового забезпечення осіб рядового і начальницького складу служби цивільного захисту.

24. Охарактеризуйте порядок виплати грошового забезпечення особам рядового і начальницького складу служби цивільного захисту.

25. Проаналізуйте порядок нарахування та виплати надбавки за вислугу років особам рядового і начальницького складу служби цивільного захисту.

26. Обґрунтуйте порядок нарахування та виплати посадових окладів та окладів за спеціальними званнями особам рядового і начальницького складу служби цивільного захисту.

27. Охарактеризуйте порядок виплати надбавки за спортивні звання та надбавки за службу в умовах режимних обмежень особам рядового і начальницького складу служби цивільного захисту.

28. Визначте порядок нарахування та виплати надбавки за особливості проходження служби.

29. Проаналізуйте порядок преміювання осіб рядового і начальницького складу органів і підрозділів ЦЗ.

30. Порядок виплати доплати за науковий ступінь та вчене звання особам рядового і начальницького складу органів і підрозділів цивільного захисту.

31. Порядок виплати надбавки за кваліфікацію та надбавки за кваліфікаційну категорію.

32. Грошове забезпечення слухачів, курсантів, докторантів та ад'юнктів.

33. Порядок виплати грошового забезпечення за час хвороби та за час відпустки.

34. Порядок виплати матеріальної допомоги для вирішення соціально-побутових питань та матеріальної допомоги на оздоровлення при наданні щорічної основної відпустки особам рядового і начальницького складу ДСНС України.

35. Розкрийте зміст поняття «соціальний захист». Основні види соціального захисту особового складу органів і підрозділів ДСНС України.

36. Проаналізуйте основні державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії.

37. Державна фінансова й матеріальна допомога особовому складу органів і підрозділів ДСНС України.

38. Поняття «пенсія». Види державних пенсій в Україні.

39. Розміри пенсій за вислугу років особам рядового і начальницького складу служби цивільного захисту.

40. Визначте умови призначення пенсій по інвалідності особам рядового і начальницького складу служби цивільного захисту.

41. Медичне забезпечення осіб рядового і начальницького складу служби цивільного захисту та членів їх сімей.

42. Необхідність та умови обов'язкового особистого страхування працівників відомчої та місцевої пожежної охорони.
43. Поняття та склад матеріальних ресурсів.
44. Матеріально-технічне забезпечення підрозділів цивільного захисту.
45. Завдання, об'єкти та етапи аналізу використання матеріальних ресурсів.
46. Аналіз матеріального забезпечення дій у зоні НС.
47. Система показників використання матеріальних ресурсів.
48. Дайте визначення фондів державного підприємства. Структура фондів державного підприємства.
49. Оборотні засоби підприємства (організації, установи) та їх класифікація.
50. Основні фонди підприємства та їх структура.
51. Оцінка основних фондів підприємства.
52. Розкрийте поняття «знос основних фондів». Види зносу. Амортизація.
53. Поняття та завдання бухгалтерського обліку в системі ДСНС.
54. Поняття та класифікація збитків від надзвичайних ситуацій природного і техногенного характеру.
55. Визначення збитків за типами надзвичайних ситуацій.
56. Визначте порядок розрахунку збитків від надзвичайних ситуацій.
57. Як визначається розмір збитків від втрати життя та здоров'я населення?
58. Економічні наслідки збитків від пожеж.
59. Визначення прямих та побічних збитків від пожеж.
60. Оцінка економічної ефективності заходів щодо запобігання та ліквідації надзвичайних ситуацій.

Політика викладання навчальної дисципліни

1. Сумлінне дотримання розкладу занять з навчальної дисципліни (здобувачі вищої освіти, які запізнилися, до заняття не допускаються).
2. Активна участь в обговоренні навчальних питань, попередня підготовка до семінарських занять за рекомендованою літературою, якісне і своєчасне виконання завдань та обов'язкове виконання самостійних завдань, наданих викладачем.
3. Користуватися мобільними пристроями під час заняття дозволяється тільки з дозволу викладача і тільки з навчальною метою.
4. Здобувач вищої освіти має право дізнаватися свою кількість накопичених балів у викладача навчальної дисципліни або в журналі обліку навчальних занять взводу (групи).
5. При виконанні індивідуальної самостійної роботи до захисту

допускаються роботи, що містять не менше 50 % оригінального тексту при перевірці на плагіат.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Базова література:

1. Економіка цивільного захисту / О. М. Дулгерова, Т. М. Кришталь, М. А. Куценко // курс лекцій. – Черкаси: ЧПБ імені Героїв Чорнобиля НУЦЗ України, 2016. – 177 с.
2. Куценко М. А., Вітько М. М., Корабльов М. М., Архіпєць М. М., Алексєєва О. С. Економіка цивільного захисту. – Черкаси, 2006. – 139 с.
3. Яковчук Р.С., Повстин О.В., Гаврись А.П. Економіка цивільної безпеки. Словник–довідник. – Львів, ЛДУ БЖД, 2022 – 137с.

Допоміжна наукова та навчально-методична література:

4. Андрєєва Г. І. Економічний аналіз: навч.-метод. посібник / Г. І. Андрєєва. – Київ : Знання, 2008. – 263 с.
5. Болотіна Н. Б. Право соціального захисту України: Навч. посіб. – К.: Знання, 2005.
6. Грабовецький Б. Є. Економічний аналіз: навч. посібник / Б. Є. Грабовецький. – Київ: Центр навчальної літератури, 2009. – 256 с.
7. Державне регулювання соціальної політики у сфері цивільного захисту: колективна монографія / [за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. Т. Кришталь, д-ра іст. наук, проф. Т. Чубіної]. – Черкаси: Черкаський інститут пожежної безпеки імені Героїв Чорнобиля НУЦЗ України, 2021. – 330 с.
8. Дулгерова О. М., Кришталь Т. М., Чубань В. С. Державне регулювання підходів щодо оцінки економічних збитків, завданих Україні внаслідок війни / О. М. Дулгерова, Т. М. Кришталь, В. С. Чубань // Вісник Національного університету цивільного захисту України: зб. наук. пр. – Х.: Вид-во НУЦЗУ, 2022. – Вип. 1 (16). – 377 с. – С. 90-99.
9. Дулгерова О. М., Кришталь Т. М. Методичні підходи до оцінки економічних збитків від війни / О. М. Дулгерова, Т. М. Кришталь // Вісник гуманітарного наукового товариства: наукові праці. Випуск 22, Черкаси: ЧПБ імені Героїв Чорнобиля НУЦЗУ, 2022. – 226с. – С.189-195.
10. Дулгерова О. М., Кришталь Т. М. Деякі проблеми економіки України в умовах воєнного стану / О. М. Дулгерова, Т. М. Кришталь // Вісник гуманітарного наукового товариства: наукові праці. Випуск 22, Черкаси: ЧПБ імені Героїв Чорнобиля НУЦЗУ, 2022. – 226с. – С.180-182.
11. Економічний аналіз: навч. посібник / М. А. Болюх, В. З. Бурчевський, М. І. Горбатюк; за ред. М. Г. Чумаченка. – Київ: КНЕУ, 2001. – 540 с.
12. Економічна теорія: Політекономія: Підручник / За ред. В.Д. Базилевича. – 6-те вид., перероб. і доп. – К.:Знання-Прес, 2007. – 719 с.
Івахненко В. М. Курс економічного аналізу: навч. посібник / В. М. Івахненко. – Київ: Знання-Прес, 2000. – 207 с.

13. Забезпечення цивільної безпеки в Україні: сучасний стан і перспективи: монографія / [за заг. ред. О. М. Тищенко, Т. М. Кришталь]. – Черкаси: Видавець Чабаненко Ю. А., 2018. – 420 с. – С. 291-299.

14. Івахненко В. М. Курс економічного аналізу: навч.-метод. посібник / В. М. Івахненко. – Київ: КНЕУ, 2000 – 263 с. 10. Ізмайлова К. В. Фінансовий аналіз: навч. посібник / К. В. Ізмайлова. – Київ : МАУП, 2000. – 144 с.

15. Косова Т. Д. Організація і методика економічного аналізу: навч. посібник / Т. Д. Косова, П. М. Сухарев, Л. О. Ващенко та ін. – Київ: Центр учбової літератури, 2012. – 528 с.

16. Кіндрацька Г. І. Економічний аналіз : теорія і практика: підручник / Г. І. Кіндрацька, М. С. Білик, А. Г. Загородній. – Львів: «Магнолія-2006», 2008. – 440 с.

17. Матвеева В. Бюджетные организации: бухгалтерский учёт и налогообложение. – Х.: Фактор, 2002.

18. Техніко-економічний аналіз: навч. посіб. / Н. С. Поповенко [та ін.]; під. ред. Н. С. Поповенко. – Одеса: Стандартъ, 2014. – 143 с.

19. Назарова К. О., Кумченко Т. А. Аналіз діяльності бюджетних установ: Навч. посібник / Київський національний торговельно-економічний ун-т/ Г. О. Кравченко (заг.ред.). – К.: КНТЕУ, 2006.

20. Облік в бюджетних установах: Навч. посіб. / К. В. Безверхий. – Київ: «Центр учбової літератури», 2020. – 312 с.

21. Сарапіна О. А. Організація і методика економічного аналізу: навч. посіб. / О. А. Сарапіна, Т. А. Пінчук, Н. Я. Стефанович. – Херсон: Вишемирський В. С., 2013. – 313 с.

22. Сучасні проблеми розвитку економічного аналізу як інструменту ефективності діяльності: [монографія]/ за ред. Волкової Н. А. – Одеса, ОДЕУ, ротапринт, 2012.– 236 с.

23. Техніко-економічне обґрунтування та теорія інженерного експерименту: Підруч. / А. Ю. Скіб'як, М. А. Куценко, В. М. Кришталь, В. В. Наконечний. – Черкаси: Видавець Ю. А. Чабаненко, 2008 . – 104 с.

Основні законодавчі та підзаконні нормативно-правові акти:

24. Конституція України: [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>.

25. Кодекс цивільного захисту України від 02.10.2012 р. № 5403-VI.

26. Постанова Кабінету Міністрів України від 16.12.2015 р. № 1052 «Про затвердження Положення про Державну службу України з надзвичайних ситуацій».

27. Закон України «Про запобігання корупції» Відомості Верховної Ради (ВВР), 2014, № 49, ст.2056.

28. Закон України «Про Дисциплінарний статут служби цивільного захисту» Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2009, N 29, ст.398.

29. Закон України «Про оплату праці» від 24.03.1995 № 108/95-ВР.

30. Закон України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003, NN 49-51, ст.376.

31. Закон України «Про недержавне пенсійне забезпечення» Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003, № 47-48, ст.372.

32. Закон України «Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії» Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2000, N 48, ст.409.

33. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1999, N 40, ст.365.

34. Закон України «Про страхування» Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1996, N 18, ст. 78.

35. Закон України «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб» Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1992, N 29, ст.399.

36. Закон України «Про державний матеріальний резерв» Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1997, N 13, ст.112.

37. Закон України «Про заходи щодо законодавчого забезпечення реформування пенсійної системи» Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2012, N 12-13, ст.82.

38. Бюджетний кодекс України від 8 липня 2010 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2010. – № 50, № 50-51. – Ст. 572.

39. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 40. – Ст. 356.

40. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 18. – Ст. 144.

41. Постанова Кабінету Міністрів України від 29 березня 2002 р. № 415 «Про затвердження Порядку використання коштів резервного фонду бюджету».

42. Постанова КМУ від 30 вересня 2015 р. № 775 «Про затвердження Порядку створення та використання матеріальних резервів для запобігання і ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій».

43. Постанова КМУ від 8 жовтня 1997 р. N 1129 «Про затвердження Порядку формування, розміщення та проведення операцій з матеріальними цінностями державного резерву».

44. Постанова ВРУ від 22 лютого 1996 р. N 62/96-ВР «Про затвердження Положення про резервний фонд Кабінету Міністрів України».

45. Постанова КМУ від 26 січня 2011 р. N 59 «Про затвердження Типового положення про бухгалтерську службу бюджетної установи».

46. Постанова КМУ від 8 листопада 2007 р. N 1314 «Про затвердження Порядку списання об'єктів державної власності».

47. Постанова КМУ від 25 березня 2014 р. N 110 Питання оплати праці працівників установ, закладів та організацій окремих галузей бюджетної сфери.

48. Постанова КМУ від 30 серпня 2017 р. № 704 Про грошове забезпечення військовослужбовців, осіб рядового і начальницького складу та деяких інших осіб.

49. Постанова КМУ від 26 грудня 2003 р. N 2030 «Про затвердження

Порядку обліку пожеж та їх наслідків».

50. Постанова КМУ від 15 лютого 2002 р. N 175 «Про затвердження Методики оцінки збитків від наслідків надзвичайних ситуацій техногенного і природного характеру».

51. Постанова КМУ від 28 лютого 2002 р. № 228 «Про затвердження Порядку складання, розгляду, затвердження та основних вимог до виконання кошторисів бюджетних установ».

52. Постанова КМУ від 30 серпня 2002 р. N 1298 «Про оплату праці працівників на основі Єдиної тарифної сітки розрядів і коефіцієнтів з оплати праці працівників установ, закладів та організацій окремих галузей бюджетної сфери».

53. Постанова КМУ від 4 лютого 1999 р. N 140 «Про порядок фінансування робіт із запобігання і ліквідації надзвичайних ситуацій та їх наслідків».

54. Постанова КМУ від 3 квітня 1995 р. N 232 «Про затвердження Положення про порядок і умови обов'язкового особистого страхування працівників відомчої та місцевої пожежної охорони і членів добровільних пожежних дружин (команд)».

55. Постанова КМУ від 27 серпня 2010 р. N 796 «Про затвердження переліку платних послуг, які можуть надаватися навчальними закладами, іншими установами та закладами системи освіти, що належать до державної і комунальної форми власності».

56. Постанова КМУ від 26 жовтня 2011 р. N 1102 «Деякі питання надання платних послуг підрозділами Міністерства надзвичайних ситуацій».

57. Постанова КМУ від 20 лютого 2012 р. № 110 «Деякі питання надання підрозділами Державної служби з НС платних послуг».

58. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 9 червня 2011 р. N 550-р «Про затвердження переліку платних адміністративних послуг, які надаються Державною службою з НС».

59. Наказ МНС України, МФУ, МЕР і ТУ від 03.01.2012 р. № 1/2/12 «Про затвердження Методики формування вартості платних послуг, які надаються підрозділами Міністерства надзвичайних ситуацій України».

60. Наказ МОН, МЕУ, МФУ від 23.07.2010 р. N 736/902/758 «Про затвердження порядків надання платних послуг державними та комунальними навчальними закладами».

61. Наказ МВС України від 06.03.2018 № 179 Про затвердження схем тарифних розрядів за посадами осіб рядового і начальницького складу Державної служби України з надзвичайних ситуацій.

62. Наказ МВС України від 20.07.2018 № 623 Про затвердження Інструкції про порядок виплати грошового забезпечення та одноразової грошової допомоги при звільненні особам рядового і начальницького складу служби цивільного захисту.

63. Наказ МВС України від 14.08.2015 № 975 Про затвердження Умов оплати праці працівників бюджетних установ, закладів та організацій ДСНС України.

64. Наказ МНС, Мініекономіки та з питань Європейської інтеграції України N 495/369 від 15.12.2003 р. «Про затвердження Порядку визначення розмірів оплати за обслуговування об'єктів та окремих територій державними аварійно-рятувальними службами».

65. Наказ МФУ від 26.06.2013 р. № 611 «Про затвердження деяких нормативно-правових актів з бухгалтерського обліку бюджетних установ».

66. Наказ Міністерства екології та природних ресурсів України N 181 від 15.05.2001р. «Про затвердження Тимчасової методики визначення очікуваних збитків від забруднення довкілля при транспортуванні небезпечних речовин та відходів».

67. Наказ МНС України, Міністерства аграрної політики України, Мінекономіки України, Міністерство екології та природних ресурсів України N 73/82/64/122 від 27.03.2001 р. «Про затвердження Методики прогнозування наслідків виліву (викиду) небезпечних хімічних речовин при аваріях на промислових об'єктах і транспорті».

Інформаційні ресурси:

1. Офіційний сайт ДСНС України: [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <https://www.dsns.gov.ua>.

2. Офіційний сайт Управління ДСНС України у Черкаській області: [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <https://ck.dsns.gov.ua>.

3. Урядовий портал: [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua>.

4. Офіційний сайт президента України: [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <https://www.president.gov.ua>.

5. Офіційний сайт Верховної Ради України: [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <https://www.rada.gov.ua>.

6. Державний комітет зі статистики України: [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: www.ukrstat.gov.ua

Розробник:

завідувач кафедри управління
у сфері цивільного захисту
д.екон.наук, професор

Тетяна КРИШТАЛЬ